

Testbewijzen voor SARS-CoV-2: ethische en juridische voorwaarden

Nr. 2021/02, Den Haag, 14 januari 2021

Samenvatting

Gezondheidsraad

Het kabinet onderzoekt in hoeverre een bewijs van een recente negatieve uitslag van een coronatest (hierna: ‘testbewijs’) gebruikt kan worden om de toegang te reguleren tot verschillende voorzieningen, zoals scholen en (sport)evenementen. De Commissie Ethiek en recht van de Gezondheidsraad heeft op verzoek van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de ethische en juridische context geschetst en een kader opgesteld met voorwaarden voor een mogelijke, verantwoorde inzet van dergelijke testbewijzen.

Bij de inzet van testbewijzen moeten mensen aantonen dat zij recent negatief zijn getest op het coronavirus om toegang te krijgen tot bepaalde voorzieningen. Zo’n testbewijs kan mogelijk bijdragen aan het terugdringen van de virusverspreiding en het (eerder of gemakkelijker) openstellen van bepaalde voorzieningen. Naast deze potentiële voordelen zijn er ook

potentiële nadelen. Mensen zullen voor het kunnen tonen van een testbewijs een medische handeling (test) moeten ondergaan. Daarnaast kunnen zorgen bestaan over de effectiviteit van de maatregel en het risico op discriminatie en onrechtvaardige uitsluiting. De voordelen en nadelen moeten per voorziening tegen elkaar worden afgewogen om te beoordelen of testbewijzen ethisch en juridisch verantwoord zijn.

Voor de afweging of inzet van testbewijzen verantwoord is, heeft de commissie een ethisch-juridisch kader opgesteld met voorwaarden. Alleen wanneer aan alle voorwaarden wordt voldaan, is de inzet van testbewijzen in een specifieke voorziening te overwegen.

Die voorwaarden zijn:

- Testbewijzen moeten noodzakelijk en effectief zijn om de samenleving te heropenen en tegelijkertijd virusverspreiding terug te dringen;

- Testbewijzen moeten de minst ingrijpende maatregel zijn om de doelstelling te bereiken;
- Testbewijzen moeten een proportionele maatregel zijn. Dat wil zeggen dat de gevolgen van het moeten kunnen tonen van een testbewijs in verhouding staan tot het doel dat daarmee wordt nagestreefd;
- Potentiële schadelijke effecten van de maatregel moeten worden geminimaliseerd;
- Iedereen moet gelijke (financiële) toegang hebben tot testmogelijkheden en -bewijzen;
- Het beleid mag niet tot discriminatie leiden;
- Er moet zorgvuldig en in overeenstemming met privacywetgeving worden omgegaan met de (bijzondere) persoonsgegevens van de houder van het testbewijs;
- Het beleid moet vanaf het begin periodiek worden gemonitord en geëvalueerd;
- Het beleid moet helder en begrijpelijk worden uitgelegd aan de bevolking.

Testbewijzen kunnen vrijheden teruggeven maar ook vrijheden beperken. Dat hangt af van de uitgangssituatie: zijn de besmettingsaantallen hoog en gelden er veel beperkende preventieve maatregelen (bijvoorbeeld in een lockdown) of zijn de besmettingsaantallen laag en gelden er nagenoeg geen beperkingen? De context waarin testbewijzen worden overwogen bepaalt in belangrijke mate of aan de voorwaarden wordt voldaan. De commissie benadrukt dat deze context dynamisch is. Dat betekent dat testbewijzen op het ene moment wel en later niet meer goed verdedigbaar kunnen zijn.

De beoordeling of aan alle voorwaarden wordt voldaan in een specifieke setting ligt bij de overheid. Als de overheid besluit het bewijs van een negatieve coronatest in te zetten voor toegang tot bepaalde voorzieningen dan is daarvoor een specifieke (formeel) wettelijke grondslag vereist als de toegang tot een bepaalde voorziening in het geheel niet mogelijk is zonder negatieve testuitslag. Dat wil zeggen dat er geen redelijk alternatief is, zoals toegang met extra beschermingsmaatregelen voor mensen zonder klachten die zich niet kunnen of willen laten testen. In dergelijke gevallen leidt de toegangsvoorwaarde (tonen van een testbewijs) immers tot een (indirecte) testplicht.

De Gezondheidsraad, ingesteld in 1902, is een adviesorgaan met als taak de regering en het parlement ‘voor te lichten over de stand der wetenschap ten aanzien van vraagstukken op het gebied van de volksgezondheid en het gezondheids(zorg)onderzoek’ (art. 22 Gezondheidswet).

De Gezondheidsraad ontvangt de meeste adviesvragen van de bewindslieden van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; Infrastructuur en Waterstaat; Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De raad kan ook op eigen initiatief adviezen uitbrengen, en ontwikkelingen of trends signaleren die van belang zijn voor het overheidsbeleid.

De adviezen van de Gezondheidsraad zijn openbaar en worden als regel opgesteld door multidisciplinaire commissies van – op persoonlijke titel benoemde – Nederlandse en soms buitenlandse deskundigen.

U kunt dit document downloaden van www.gezondheidsraad.nl.

Deze publicatie kan als volgt worden aangehaald:
Gezondheidsraad. Testbewijzen voor SARS-CoV-2: ethische en juridische voorwaarden.
Den Haag: Gezondheidsraad, 2021; publicatienr. 2021/02.

Auteursrecht voorbehouden

